

Sedem policajtov a sedem smrteľných hriechov

Ján Plišnák

DOPRAVÁCI / Drogówka / Poľsko 2013, 118 min.
RÉŽIA: Wojciech Smarzowski. **SCENÁR:** Wojciech Smarzowski.
KAMERA: Piotr Sobocinski Jr. **STRIH:** Pawel Laskowski.
HUDBA: Mikolaj Trzaska. **HRAJÚ:** Bartłomiej Topa,
 Arkadiusz Jakubik, Jacek Braciak, Eryk Lubos, Robert Wabich,
 Marcin Dorociński, Julia Kijowska a ďalší.

Z FILMOV:

2014: Pod Mocnym Aniołem
 2011: Róża (Róża)
 2009: Zły dom (Dom zły)
 2004: Śwadba (Wesele)

Ak vám *Dopraváci* svojím názvom evokujú ľahkú komédiu z prostredia policajného zboru, nemôžete sa väčšmi myliť. Humor síce v tejto snímke nájdete, ale každý, kto pozná prácu režiséra Wojciecha Smarzowskeho, vie, že svojim divákom rozhodne nič nedaruje.

Po obrovskom úspechu, ktorý zaznamenal v roku 2011 vojnovou drámou *Róża* (na udeľovaní poľských národných cien získal až sedem Orlov), sa rozhodol na pôdoryse kriminálneho thrilleru prerozprávať príbeh o siedmich policajtoch, ktorých by sme len veľmi ťažko mohli nazvať siedmi-mi statočnými. Skôr by sme v nich mohli nájsť reprezentantov siedmich smrteľných hriechov. Rasizmus, nevera, úplatky, prostitúcia, drogy a neustále prítomný alkohol – aj takýto obraz príslušníkov polície nám režisér a scenárista v jednej osobe servíruje už od prvých minút. Spoznávame rutinu fungovania varšavských „dopravákov“ a vnárame sa do každodenného víru korupcie – do systému, kde sú si ľudia rovní a niektorí rovnejší. Smarzowski neváha cynicky zobrazit totálny rozklad policajného zboru a ruka v ruke s ním aj morálny úpadok celej spoločnosti. Pozitívnu postavu by ste v tejto snímke hľadali len márne. Aj protagonistu filmu, seržant Król (Bartłomiej Topa), podvádza svoju manželku, v noci sa zúčastňuje nelegálnych automobilových pretekov a občas nejakému nešťastníkovi falošne nameria rýchlosť. Keď je však neprávom obvinený z vraždy policajta a dáva sa na útek, mení sa nielen spôsob rozprávania, ale aj emócie divákov sa priklonia na stranu prenasledovaného. Król musí zistiť, kto ho namočil do zločinu, a začne pátrať na vlastnú päsť.

Dôležitú úlohu pri stavbe sujetu tvoria videá z mobilných telefónov, pretože práve prostredníctvom nich Król rekonštruuje sprisahanie. Spolu so zábermi z priemyselných kamier pôsobia tieto nahrávky aj ako ozvlášťujúci prvok a dodávajú udalostiam akýsi punc autenticity. Podobné estetické tendencie môžeme nájsť aj v americkej kinematografii, napr. vo filme *Patrola* (End of Watch, 2012), ale aj v európskych snímkach ako *Klip* (2012) či *Až do mesta Aš* (2012). Rovnako ako hrdina, ani divák netuší, čo sa v osudnú noc prihodilo, a tak iba postupne spája jednotlivé kúsky skladačky

a korupcia, ktorú Król poznal len zo sedadla policajného auta, začne naberat' oveľa obľudnejšie rozmery.

Najväčšou devízou filmu je skvelé remeselné spracovanie a istota, s akou režisér dokáže narábať so žánrovými pravidlami. Nájdeme ich tu v podstate všetky, ktoré ku správne kriminálnemu thrilleru patria – od dvojitého konfliktu až po zradu priateľa. V tomto smere teda *Dopraváci* pripomínajú americkú produkciu, avšak s istým spoločenským a sociálnym presahom typickým pre európsku kinematografiu. Diváka určite zaujme aj zakotvenie v reáliách stredoeurópskeho regiónu a jeho problémoch, pretože tie sú nám bližšie než napríklad boj s gangmi v uliciach Los Angeles. Atmosféra Varšavy vás zato úplne pohltí. Rovnako ako nálada filmu, aj metropola Poľska je studená, večne upršaná a v noci osvetlená prevažne neónmi a reflektormi áut. Dopomáha tomu aj zvuková zložka snímky spoliehajúca sa na ruchy a tlmený hluk dopravy vytvára v niektorých momentoch akýsi ambientný soundtrack. Wojciech Smarzowski obsadil do filmu svoj klasický ansámbel hercov pravidelne sa objavujúci v jeho dielach.

Dopraváci sú veľmi šikovne nakrútený kriminálny thriller takpovediac z nášho prostredia, v ktorom vládne korupcia na všetkých miestach – od vyberania pokút po projektovanie diaľnic. Jednoduchá a funkčná zápleтка falošne obvineného policajta na úteku sa postupne komplikuje, aby vzápätí na povrch vyplávali ešte závažnejšie zistenia.

„Dopraváci sú pestrým príbehom o súčasnej Varšave. Je to subjektívny portrét hlavného mesta pulzujúceho semafori, smerovkami a sirénami. (...) Je to film o poznaní – ak existujú tí, čo berú, musia existovať aj takí, ktorí dávajú.“ (<http://culture.pl/en/work/traffic-department-wojciech-smarzowski>)

